

Pod Polarnom zvijezdom
Treking Nacionalnim parkom Nikko, Japan

Preko gorskih lanaca stigla sam u gradić Nikko. Izašavši iz super brzog lebdećeg *shinkasena*, zakoračila sam u zemlju samuraja. Okružen magličastim vulkanima, gorskim rijekama, vodopadima i jezerima, Nikko je polazna točka mnogobrojnim varijantama planinarskih tura unutar Nacionalnog parka Nikko. Nacionalni park se prostire kroz četiri prefektore na 1147 kvadratnih kilometara. U gustim šumama divovskih cedrova, Nikko čuva tajne šoguna i hramove iz davne prošlosti.

No da bih razumjela kako je nastao krajolik kojeg su šintoistički monasi, šoguni i samuraji smatrali svetim, moram otputovati još dalje u prošlost. Prije 20 tisuća godina snažno je erupirao vulkan Nanatai-san. Mega erupcija tog još uvijek aktivnog stratovulkana poremetila je vodene tokove u njegovom podnožju, što je rezultiralo nastankom triju jezera. Šest kilometara sjeverozapadno od vulkana na površini od 32 hektara i nadmorskoj visini od 1475 m nastalo je modroplavo jezero Yunoko. Nešto bliže vulkanu formiralo se drugo, veće jezero. U njega su se tisućama godina taložili pijesak i pepeo iz vulkanskih erupcija, pa se tako na površini od 400 hektara na 1400 m visokoj visoravni formirala močvara Senjogahara. Treće i najveće jezero Chuzenji formiralo se na visini od 1269 metara, u samom podnožju vulkana, s njegove južne strane. To tamnoplavo jezero površine od 1162 hektara nastalo je jer je mega erupcija vulkana zapriječila i skrenula tok rijeke Daiye. Iz sjevernijeg manjeg jezera Yunoko izvire rijeka Yukawa koja se nakon 6 kilometara jugoistočno od svog izvora ulijeva u jezero Chuzenji. Jezero Chuzenji vodom puni i rijeka Daiya. Na jugoistočnoj strani jezera preko 97 metara visokog slapa Kagon, klancem i ponorima nastalim istjecanjem lave, Daiya se spušta u šume divovskog cedra. Idućih 18 tisuća godina nestvarni krajolik nastao nakon erupcije vulkana bio je sakriven daleko od ljudske civilizacije.

A onda je u 8. stoljeću monah Shodo Shonin stigao u ovaj do tada neistraženi dio otoka Honshua. Shodo je tragao za planinama u kojima obitavaju božanstva koja je štovao. Takva vrsta vjerovanja, koja se koncentrira na štovanje planina, karakteristična je za *shinto* religiju i naziva se Sangaku Shinko. Prešavši rijeku Daiyu, Shodo je uzvodno pratio njen tok i stigao do jezera Chuzenji. On je ujedno i prvi čovjek koji se popeo na Nantai-san, na čijem je vrhu na visini od 2486 m izgradio prvobitni najraniji mali hram Futarasan-jinje poznat pod nazivom Okunomiya. Na obali jezera Chuzenji podno vulkana Nantai-sana kasnije je izgradio Chugushi, drugi hram Futarasan-jinje. Treći i ujedno glavni hram svetišta, Honsha Futarasan-jinja, radi jednostavnije dostupnosti hodočasnici izgrađen je nizvodno, u šumi divovskih cedrova u Nikku. Osim Honshe, Shodo je u šumi divovskih cedrova izgradio i hram Rino-ji. Idućih devet stoljeća ovaj teritorij služio je šintoističkim monasima kao utočište od svjetovnog života. Ovdje su meditirali i živjeli s planinskim božanstvima koja su štivali. U tih devet stoljeća malo je ljudskih nogu prošlo ovim krajem.

Na obali rijeke Daiye koja se nalazi nasuprot šume divovskih cedrova, kasnije je nastao gradić Nikko. Legenda govori da je došavši do ponora divlje rijeke, Shonin shvatio kako sam neće uspjeti prijeći na drugu obalu. Zatražio je bogove za pomoć. Tad se pred njim pojavio divovski bog Jinja-Daiou koji je u ruci držao dvije ogromne zmijske, plavu i crvenu. Kad ih je pustio, zmijske su se ispreplele i nadvivši se nad ponorom pretvorile su se u most duginih boja. Hodajući preko njih, Shonin je prešao zahuktalu Daiyu. Na tom mjestu izgrađen je pješački most Shin-kyo. Jednostavnost njegovog žarko crvenog drvenog luka koji se u zelenom gorju nadvija nad ponorom divlje rijeke, zrači snagom moćnog prijelaza u teritorij koji se od davnina smatra svetim. U feudalno doba, hodati ovim mostom bilo je dopušteno samo carevima. Prešavši most, stupila sam

u Nacionalni park Nikko, koji je pod zaštitom UNESCO-ve kulturne baštine. Put me vodi u šumu gigantskih cedrova. Tu su tisućljetna svetišta Rinno-ji i Futarasan-jinja, koja je monah Shodo osnovao nakon uspješnog prijelaza rijeke.

Mnogo stoljeća kasnije između dvaju svetišta smješteno je posljednje počivalište šoguna Tokugawe Ieyasu, prema njegovoj osobnoj želji. Šogun Tokugawa Ieyasu preselio je prijestolnicu iz Osake u malo ribarsko selo Edo, koje se razvilo u današnji Tokio. Nakon smrti 1616. godine bio je sahranjen u planinama Kunozan, a godinu dana kasnije tijelo mu je premješteno u svete planine u Nikku. Tu je posvećen u boga Toshodaigongena, čuvara Japana. Tokugawa Ieyasu nikad za svog života nije bio u Nikku. Odabarao je da njegova grobnica bude ovdje jer je prema japanskoj i kineskoj ezoteričnoj kozmologiji baš tu, gledano iz Eda točno ispod Polarne zvijezde, bilo najbolje mjesto od kuda će posmrtno transformiran u božanstvo Toshodaigongen štititi čitav Japan. I doista, smatra se da je baš ovaj šogun zemlji nakon dugog razdoblja regionalnih sukoba osigurao 300 godina mira i stabilnosti.

Sipi lagana kiša. Šum njenih kapi melodično se nadovezuje na šum divlje rijeke, no pod divovskim cedrovima one me skoro i ne dotiču. Dolazim do Honshe, glavnog hrama unutar kompleksa hramova Futarasan-jinje. Hram je posvećen trima božanstvima koja obitavaju u okolnim planinama. Svetište osnovano 782. godine sastoji se od mnogobrojnih dijelova duž svetog teritorija Nikka. Službeno Futarasan-jinji pripada i most Shinkyo, kao i hramovi u podnožju i na vrhu Nantai-sana. Osim hramova i žarko crvenog mosta, vlasništvom ovog svetišta smatra se i cjelokupni vulkan Nanatai-san.

Iako vrlo blizu, zaklonjen pristupnim gorjem prošaranim izmaglicom, Nantai-san iz smjera Nikka nije vidljiv. Najdomljiviji prilaz vulkanu je sa suprotne sjeverozapadne strane, iz smjera jezera Yunoko. Stoga u 6 sati u jutro prvim autobusom iz Nikka odlazim za toplice Yumoto Onsen na obali Yunoka, od kuda ću krenuti put svetog vulkana Nantai-sana. Nakon sat i pol vožnje, prvo strmim serpentinama kroz magličasto gorje, pa duž obale jezera Chuzenji i onda laganom uzbrdicom kroz gustu šumu, stigla sam u Yumoto Onsen. To malo mjesto na obali jezera Yunoko puno je sumpornih izvora tople vode. Ljekovita svojstva toplih izvora otkrivena su još u 8. stoljeću, kada je monah Shodo i ovdje podigao hram. Jezero Yunoko, nastalo u isto vrijeme kad i jezero Chuzenji, nalazi se na nadmorskoj visini od 1475m, oko 6 km sjeverozapadnije. S južnog ruba jezera obrušava se 70 metara visoki slap Yutaki koji se pretvara u rijeku Yukawu. U jutarnjoj izmaglici podno slapa nekoliko ribiča zabacuje štapove gotovo meditativnim pokretima. Hodam stazama duž brze zahuktale rijeke, prateći njen tok kroz gustu šumu. Nakon pola sata hoda zahuktali šum transformira se u žubor. Još malo nizvodnije izlazim iz šume. Rijeka postaje tiha, i odjednom, našla sam se u močvari! Na visoravni visokoj 1400 m, vode rijeke Yukawe stopljene s močvarom Senjogaharom postale su nijeme. Senjogahara se prostire na 400 hektara. U vrijeme velike erupcije Nantai-sana, u isto vrijeme kad su nastala jezera Yunoko i Chuzenji, i ovdje je nastalo veliko jezero. No tijekom 20 tisuća godina tu su se taložili pijesak i pepeo iz vulkana, pa se formiralo bajkovito močvarno tlo. Za razliku od nizinskih močvara, ovdje je zelena šaš prošarana narančastim planinskim ljiljanima. Na suprotnoj strani ogromne močvarne ravni uzdiže se moćni vulkan Nanatai-san. Njegova silueta je savršenog stožastog oblika. Dok hodam prema vulkanu drvenom stazom podignutom nad močvarnim tlom uz obalu rijeke, tišinu prekida samo povremeno šuštanje vjetra u travama. Na rijeci, jata divljih pataka nijemo klize vodom. Tišinu remeti samo odjek mojih koraka po daskama nad močvarom. Izuvam gozzerice i nastavljam dalje bosa. Oko mene je obilje života. U intenzivnom zelenilu podno svetog vulkana, čiji vrh samo na trenutke razotkrivaju razigrani oblaci, nijemo bivaju tisuće ptica. Ova tišina puna života, najljepša je tišina koju sam ikad doživjela!

Kako se približavam vulkanu, močvarne trave prepuštaju teritorij šiblju i uskoro sam opet na zemljanom putu. Dok se staza spušta, žubor rijeke ponovo postaje sve glasniji. Prateći Yukawu ulazim u gustu šumu. Rijeka se sve naglije spušta u kaskadama brzaca. Uskoro se žubor vode ponovo pretvara u zaglušujući huk slapova. Nakon moćnog slapa Ryuzu, Yukawa utječe u jezero Chuzenji. Prateći njen tok od izvora do ušća, s 1475 m spustila sam se do 1269 metra nadmorske visine. Obalom jezera stižem do hrama Chugushi, srednjeg hrama Futara-san jinje. Prolazim ogromnim torijima i ulazim u dvorište hrama koji vrvi monasima obučenim u bijelo. Dolazim do unutarnjeg torija od kojeg počinje uspon na Nantai-san. Ispred torija je mala drvena kućica u kojoj se redovnicima hrama plaća dozvola za uspon na sveti vulkan koji je u njihovom vlasništvu.

Prilazim monahu koji sjedi uz prozor i pozdravljam ga uz lagani naklon glave. Sklopljenih dlanova, odzdravlja mi naklonom. Prodorne oči starca obrijane glave promatraju me kao da sam na rendgenskoj sigurnosnoj provjeri. Nakon dugog muka, stari mudrac konačno je zaustio. Iz njegovih usta očekujem neku veliku mudrost koja će me prosvijetliti. "Jesi li piškila?", pita me, ne skidajući s mene intenzivan prodoran pogled. "Molim?!?!", pomislila sam da krivo čujem. "Zahod je otraga desno. Obavi sve što trebaš, i broj 1 i broj 2. Vulkan je sveto tlo, tamo nema ni sranja ni pišanja!" Klanjajući se hodam unutraške do toaleta, postupiti po instrukcijama starog mudraca. Kad sam se vratila, provjerio je da li imam dovoljno vode, naplatio mi prolaz i pojavu neki napjev oko vrata mi je objesio špagicu s molitvama.

Prošavši kroz tori, započela sam uspon na vulkan. S 1269 metara trebam se popeti do 2486 metara visine. Za svladavanje 1200 m visinske razlike i povratak istim putem, predviđeno potrebno vrijeme je 6 sati hoda. Uspion započinje kamenim stepenicama koje vode do šumske staze. Dobro obilježena staza vodi strmo šumom i na više mjesta presjeca asfaltiranu cestu koja završava na otprilike pola uspona. Do 1872. godine ženama, konjima i kravama bio je zabranjen pristup vulkanu. Danas na stazi susrećem uglavnom žene. Pošto nije vikend nema gužve. Neke dionice uspona prolazim a da i po sat vremena ne sretnem nikog. Nantai doslovno prevedeno znači "ljudsko tijelo". Iako mi je cilj da budem potpuno prisutna u trenutku, već sam naziv planine svako malo misli mi skreće na moju bolest i operacije koje me čekaju kad se vratim kući. Promatram svoje misli, razočarana jer ih ne uspijevam zaustaviti i potpuno uživati u ljepoti uspona. Staza postaje sve strmija. Uskoro se kroz usjeke lave i vododerine po stijenama penjem na sve četiri. Razmišljanja o bolesti klimavi su teret koji mi doista ne treba na ovom usponu. No strah od karcinoma od kojeg se liječim je jači. Neizvjesnost ishoda operacija koje me čekaju po povratku kući, za razliku od penjanja po skorenoj lavi, čini mi se nesavladivom. Trošim energiju na opiranje vlastitim mislima, i to me ljuti. A ljutnja me umara. Svo vrijeme od nekud sa strane promatram apsurdnost situacije, ali ne mogu si pomoći. Izlazim iz šume. Penjem se po crvenom vulkanskom pijesku koji je prošaran crnim stijenama sasušene lave. Nagib uspona sve je manji i uskoro stižem do malog drevnog hrama Okunomiye. Na vrhu sam!

Penjem se na stijenu na kojoj je metalni stup koji obilježava vrh svete planine. Ležim na skorenoj lavi ugrijanoj suncem. Oko mene lete na tisuće vilinih konjica. Njihova crvena tijela nošena velikim dvostrukim prozirnim krilima nestvarno lebde zrakom. Slijeću na mene i odnose me u neku drugu dimenziju. Odjednom, u redu je bojati se. I u redu je promatrati svoj strah. Ne zatvarati pred njim oči. Nestaje svako opiranje vlastitim osjećajima. Niz obraze mi liju suze, na koje slijeću vilinska stvorenja prozirnih krila. Puštam. Sve puštam. Olakšanje je neizmerno. Konačno uspijevam udahnuti punim plućima. U društvu vilinih konjica izlašla sam iz kukuljice ljudske percepcije stvarnosti. Čudesna vilinska stvorenja uče me kako puštajući životu da se odvija, bez ikakvih očekivanja, bez pružanja otpora, duša može letjeti na krilima slobode.

Opiranje onome što život nosi, znak je slabosti. Prihvatanje je snaga. A otpuštanje je ključ koji otvara portal u slobodu. Oslobođena svijest odjednom uviđa nebrojene dimenzije percepcije Života kojeg svi dijelimo na ovoj predivnoj planeti. Plačem i smijem se. U trenutku koji se proširio toliko da je obuhvatio čitav moj maleni život, dišem u ritmu s univerzumom!

Spuštajući se s vulkana, imam osjećaj da lebdim. Vrativši se do obale tamno plavog jezera, odlazim do vodopada Kegon. U zaglušujućem huku odavde se rijeka Daiya obrušava s visine od 97 metara. Usjecima i ponorima nastalim istjecanjem lave, vode jezera Chuzenji odnosi nizvodnije, do hramova i svetišta u šumi divovskih cedrova u Nikku.

Slijedeći tok rijeke, spustila sam se do Jizo statua u klancu Kanman. Kamene statue različitih dimenzija sve na glavama imaju štrikane kape od žarko crvene vune. Jizo je budističko božanstvo koje je zaštitnik vatrogasaca, putnika i djece. Božanstvo Jizo također čuva duše djece koja su preminula prije svojih roditelja. Svaka statua predstavlja molitvu za nečiju dušu. Razmišljam o rukama koje su s puno ljubavi plele njihove crvene kape. 1902. godine poplava je prilično oštetila niz statua, i legenda govori da im se od tad ne zna točan broj. Naime, ako ih se broji dva puta za redom, njihov zbir nikad nije isti. U šumovitom klancu, niz od sedamdesetak sjedećih statua s crvenim kapama na glavi, nijemo motri nestvarne oblike stijena preko kojih teče rijeka Daiya. Žubor njene zapjenjene vode klancem odjekuje poput najljepše mantre. Još malo niže niz rijeku, crveni se most Shin-kyo. Ponovo prolazim šumom divovskih cedrova pored glavnog hrama Futara-san jinje, da bih se iz svetog teritorija preko Shin-kyo mosta vratila u gradić Nikko.

Ispred mog hotela lokalni umjetnici završavaju oslikavanje zida, koje su započeli dan ranije. Dok se divim njihovom projektu, počinje pljusak. Vlasnica hotela, recepcionar i ja, iznad glava im držimo kišobrane da mogu dovršiti mural. Uz muziku koja dopire iz kafića, svi spontano počinjemo plesati. Vlasnica hotela pred nas iznosi *sake* i slasni *manju*. *Manju* je tradicionalna japanska slastica čije tijesto se priprema od bijelog brašna, riže u prahu, *kudzu* korijena i heljde. Dobiveno tijesto puni se pastom *anko* od crvenog *adzuki* graha i šećera, pa se kuha na pari do savršenstva.

Ispituju me gdje sam danas bila. Pričam im o šetnji duž toka rijeke Yukawe, kroz močvaru Senjogahare, i o usponu na Nantai-san. Komentiraju mi kako je opasno ići na Nanatai-san, jer tamo ima medvjeda. "Dita-san, a što bi napravila da si srela medvjeda?", pita me gazdarica. "Dala bih mu sendvič", šalim se. "A ako mu to ne bi bilo dosta, žrtvovala bih i čokoladu. Ali ovaj slasni *manju* mu ne bih dala!" Dok se veselo društvo smije mom odgovoru, prisjećam se uspona i susreta sa svojim strahovima. Od medvjeda se možda i može pobjeći. Od samih sebe nikad. Tek kad se suočimo sa svim osjećajima koji u nama bude opiranje, kad svom strahu pogledamo u oči, tek tad sve što nam nosi život možemo prihvatiti i konačno otpustiti. Kad nestane opiranje, nestaju i uzroci otpora. Tada oslobođeni, svuda oko sebe doživljavamo nebrojene manifestacije Života na sasvim novi način. Shvaćamo da niti kao vrsta niti kao pojedinci nismo sami. Svi oblici Života na ovoj predivnoj planeti posjeduju vlastitu svijest i inteligenciju. Svi oblici Života dišu s nama. Čitav univerzum diše s nama! Čitav univerzum diše za nas!

"Dita-san, vratila si se s planine drugačija", primjećuje recepcionar Ali. Jedva punoljetni imigrant iz Afganistana, komu još ne raste niti brada, uočio je teret koji sam krila iza osmjeha. I primjetio je da sam ga se negdje putem riješila. Tražila sam mudrost kod zaređenih monaha. Umjesto u njihovom mističnom mantranju, pronalazim je u svakodnevnim situacijama. U druženju s neobičnim kukcima i ljudima koji žive otvorenog srca.

Točno ispod Polarne zvijezde, veselo društvo plešući je slavilo Život, još duboko u noć .